

ZWEMMEN OF VERDRINKEN IN EEN ZEE AAN MOGELIJKHEDEN DOOR CAROLINA MACIEL DE FRANÇA

Een commentaar op de repetities van BETRAYAL (Harold Pinter)

Hoe ga je om met absolute vrijheid. Ik beeld me in dat dit één van de vraagstukken was die regisseur Mesut Arslan verlamde tijdens de repetities van Verraad. In zijn adaptatie van het toneelstuk van Harold Pinter, lijkt hij wraak te willen nemen op de kleine bewegingsruimte die hij (en anderen) krijgen wanneer je werkt met teksten: hij koos voor een decor dat kon ingezet worden voor elke nieuwe inval.

Lawrence Malstaf bezorgde hem negen 4 meter lange, witte muren die konden ronddraaien als de wijzers van de klok. Hij gaf Arslan ook 2 miniatuurversies om mee te spelen. Toen de muren voorgesteld werden @ wpZimmer, kon ik me moeilijk voorstellen wat zijn bedoeling was, maar toen ik de Black Box binnenging op de tweede locatie Dommelhof, terwijl de acteurs Dennis Deter, Lotte Heijtenis en Thomas Proksch tekstrepetities hielden, zag ik tot mijn verbazing dat het heel natuurlijk overkwam. De mogelijkheden bleken eindeloos- een volgend schrikbeeld.

Een toneelstuk met vier acteurs

Terwijl de acteurs repeteren, bespreken Mesut, Lawrence en dramaturg Ata Unal welke effecten mogelijk zijn met dit heel flexibele decor. Het komt erop neer dat de muren ook zullen meespelen in het stuk als individuele acteurs en als veranderlijke

elementen. Ze bewegen, omsluiten, vergroten, ze nodigen uit en nemen gevangen, afhankelijk van hun rol op dat moment. Ze worden de vierde en belangrijkste acteur.

In Dommelhof werd gewerkt aan het verweven van al deze individuele elementen tot één coherent en strak geheel. Arslan is het soort intuïtieve regisseur die zijn acteurs vriendelijk maar met aandrang uitdaagt om elke mogelijke toon en emotie uit te proberen, tot hij voelt dat de woorden blijven kleven aan de bewegingen of positie van de muren. “ Opnieuw van bij het begin, maar probeer nu...”, herhaalde Arslan, soms voor de acteurs, dan weer voor technicus Turan. En dat vraagt behoorlijk wat geduld. Op een bepaald moment tijdens de repetitie, ergens in de late namiddag, vroeg Meslut aan de technicus om de muren op te stellen als een kamer in een kamer (of een soort kooi waar je door kon kijken) en aan de acteurs om hun tekst opnieuw op te zeggen, maar nu al lachend. Het resultaat was hilarisch, en paste uitstekend bij de absurditeit van de dialoog. De toon was plots helemaal anders- en beter. Misschien was het een experiment of een techniek om de opkomende vermoeidheid tegen te gaan, maar toch had ik het idee dat ook dit eindeloos kon zijn.

Het decor, de acteurs, de belichting en de tekst zijn in voortdurende wisselwerking. Elke klein aanpassing van een element heeft weerslag. Vandaar dat het heel belangrijk is te beslissen welke rol iets toebedeeld krijgt op welk moment in het stuk, op de verschillende niveaus. Na de repetitie in Dommelhof kwam ik tot de conclusie dat ‘trial and error’ methode de beste manier was om dit te ontdekken. Puzzelen met de onderdelen, telkens opnieuw proberen en vooral doorgaan zelfs als de muren op je afkomen.

Toen ik twee dagen later onverwachts terugkeerde, namen ze net een pauze. Stilletjes staarden ze naar hun computerscherm. Een aantal Turkse medewerkers discussieerde over de Turkse politiek: Tayip Erdogan had net Twitter en youtube afgesloten.

Ik liet de twitterperikelen achter me en stapte opnieuw de Black Box in. Het verschil is opmerkelijk: een nieuwe, diagonale opstelling houdt me onmiddellijk in de greep- ik merk ook op dat iemand heeft toegegeven in de discussie om al dan niet stoelen te plaatsen in de ruimte. Maar vooral de sfeer is anders dan twee dagen geleden. Iedereen straalt meer vertrouwen uit en lijkt de muren onder controle te hebben. Of ze zijn eraan gewoon geraakt. In elk geval voelden de muren niet langer aan als een bedreiging of als onvoorspelbaar.

Ik zit aan een afgelegen tafeltje, Thomas zit in de hoek links van me en begint een romantische tekst op te nemen. Misschien was het zijn intonatie, misschien mijn bezorgdheid om zijn opname te verstoren, maar in elk geval gaf zijn stem me kippenvlees. Lotte komt bij hem zitten met haar iPhone, en daarna Dennis. Voor ik wegga, blijf ik nog meer dan een uur toekijken hoe ze experimenteren met de aanwezigheid of afwezigheid van hun stem en lichaam binnen de begrenzing van de witte muren. Ik zie hen bezig met hun telefoons, terwijl ze lachen en freestylen, en ik besef dat je je helemaal op je gemak moet voelen om zo plezier te kunnen maken en dingen uit te proberen. De echo van hun opnames en hun lach klonk nog na in mijn oren toen ik Dommelhof verliet. Ik stond ervan verbaasd hoe de dingen een

andere wending konden nemen op 48 uur tijd. De muren waren definitief getemd, de fase van experimenteren was aangebroken.